

เมื่อวันที่ 30 มี.ค. 2565 คณะกรรมาธิการยุโรปได้นำเสนอแผนปฏิรูป “Sustainable Products Initiative” ต่อสภายุโรปและคณะมนตรียุโรป โดยมีเป้าหมายเพื่อเร่งขับเคลื่อนการผลิตและบริโภคสินค้าใน EU ให้มีความยั่งยืนเพิ่มมากขึ้น

หนึ่งในข้อเสนอสำคัญของแผนปฏิรูปดังกล่าว คือ **การปรับปรุงกฎหมายการออกแบบผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน (draft Regulation on Ecodesign for Sustainable Products)** เพื่อขยายขอบเขตของกฎหมายให้ครอบคลุมสินค้าอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น และระบุมตรการเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนดูแลด้านการคุ้มครองผู้บริโภค โดยกำหนดเป้าหมายสำคัญ 7 ประการ ได้แก่

- ขยายขอบเขตของกฎหมายเกี่ยวกับ “Ecodesign” ให้ครอบคลุมสินค้าที่ไม่เกี่ยวข้องกับพลังงาน (non-energy-related products) เกือบทุกประเภท อาทิ สิ่งทอ เฟอร์นิเจอร์ ที่นอน ยางรถยนต์ สีทาบ้าน ตลอดจนสินค้าที่มีผลกระทบต่อสุขภาพอื่น ๆ อาทิ สารเคมี เหล็ก ซีเมนต์ เว้นแต่สินค้าที่มีกฎหมายบัญญัติเป็นการเฉพาะไว้อยู่แล้ว อาทิ แบตเตอรี่ ของเล่น หรือบรรจุภัณฑ์
- ให้อำนาจแก่คณะกรรมาธิการยุโรปในการดำเนินการดังต่อไปนี้ (1) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ซึ่งออกเป็นกฎหมายลำดับรอง (delegated act) เกี่ยวกับการออกแบบและผลิตสินค้าที่ยั่งยืน**ภาคบังคับ**ในแต่ละประเภท โดยพิจารณาจากผลกระทบต่อตลอดทั้งวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ (Product life cycle) อาทิ การจำกัดเรื่องสารอันตราย ปริมาณวัสดุรีไซเคิลขั้นต่ำ ค่าการปล่อยคาร์บอน ประสิทธิภาพพลังงานและความทนทาน การดูแลและซ่อมบำรุง และการติดฉลาก ตลอดจนการรวบรวมผลิตภัณฑ์ทั้งหมดสภาพการใช้งานกลับมารีไซเคิลตามเป้าหมายที่กำหนด และการกำจัดอย่างถูกวิธี และ (2) รับรองกลไกการกำกับดูแลตนเองของภาคเอกชน (approved self-regulated measures) ที่ผู้ประกอบการตั้งแต่ 2 รายซึ่งมีส่วนแบ่งทางการตลาด (market share) อย่างน้อยร้อยละ 80 ได้เสนอขอความเห็นชอบ
- ใช้บังคับกับสินค้าที่ผลิตหรือนำเข้ามาเพื่อจำหน่ายใน EU โดยยกเว้นสินค้าอาหาร อาหารสัตว์ และเครื่องมือแพทย์ รวมทั้งมีบทลงโทษ (ซึ่งประเทศสมาชิกจะเป็นผู้กำหนด) ในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
- ห้ามผู้ผลิตหรือนำเข้าจำหน่ายสินค้าที่ไม่มี “Digital product passport” เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าตลอดวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงได้ผ่านระบบดิจิทัล กล่าวคืออนุญาตให้สินค้าที่มี “Digital product passport” เข้ามาจำหน่ายใน EU ได้เท่านั้น
- กำหนดให้มีการรายงานปริมาณคงเหลือของสินค้าที่ขายไม่หมด (unsold goods) ตลอดจนการวิธีการจัดการสินค้าดังกล่าว เช่น นำกลับมาใช้ใหม่ กำจัด หรือบริจาค โดยอาจมีการพิจารณาออกมาตรการอื่นเพิ่มเติมเพื่อห้ามการทำลายสินค้าเหล่านี้
- กำหนดมาตรการส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างอย่างยั่งยืนภาคบังคับ
- กำหนดให้เจ้าของธุรกิจออนไลน์ หรือ search engines ต้องแสดงพฤติกรรมของผู้ประกอบการและอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ภาครัฐในการควบคุมให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายนี้โดยเคร่งครัด

ร่างกฎหมายฉบับใหม่จะเข้ามาแทนที่กฎหมายฉบับเดิม (Directive 2009/125/EC setting of eco-design requirements for energy-related products) โดยในระหว่างที่ร่างกฎหมายฉบับใหม่ยังไม่ผลใช้บังคับ คณะกรรมาธิการยุโรปจะปรับปรุงและขยายขอบเขตของการบังคับใช้ข้อกำหนดในการออกแบบและติดฉลากภายใต้กฎหมายเดิม ได้แก่ Ecodesign Directive เพื่อให้ครอบคลุมสินค้าที่เกี่ยวข้องกับพลังงานประเภทอื่นๆ เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต และแผงโซลาร์เซลล์ ตามที่ระบุไว้ในแผนการดำเนินงาน Working Plan ปี ค.ศ. 2022-2024

ร่างกฎหมายฯ จะเข้าสู่การพิจารณาของสภายุโรปและคณะมนตรียุโรปต่อไป โดยคาดว่าจะผ่านกฎหมายได้ในช่วงกลางปี 2566 ทั้งนี้ โดยที่ร่างกฎหมายเป็นประเภท Regulation (ไม่ใช่ Directive) จึงจะมีผลบังคับใช้โดยตรงในทุกประเทศสมาชิก EU ในวันที่มีผลบังคับใช้ (โดยประเทศสมาชิก EU ไม่ต้องออกกฎหมายภายในเพื่ออนุวัติการอีก) ระหว่างนี้ คณะกรรมาธิการยุโรปจะเดินหน้าเตรียมความพร้อมสำหรับการออกกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว โดยเฉพาะการจัดทำบัญชีรายชื่อสินค้าที่ไม่เกี่ยวข้องกับพลังงาน (non-energy-related products) ที่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานด้านความยั่งยืนอย่างเร่งด่วน (priority list) ซึ่งอาจรวมถึงการกำหนดระยะเวลาบังคับใช้หลังการออกประกาศเพื่อให้ผู้ประกอบการมีเวลาเตรียมพร้อมก่อนกฎหมายจะมีผลบังคับใช้

ที่มา: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_2013